

Pysäköinti- ja levähdysalueiden suunnittelu

Ohjekoulutus ja -esittely

Ari Liimatainen
Jari Gröhn
Jari Marttila
11.3.2026

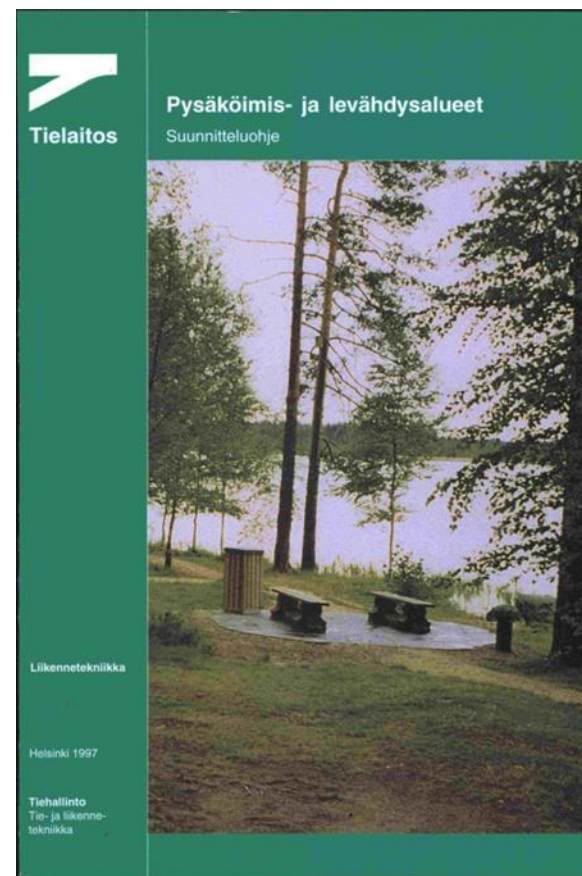

Väylävirasto
Trafikledsverket

Miksi ohje uudistettiin?

- Uusi ohje korvaa vanhan v. 1997 Pysäköimis- ja levähdysalueet –suunnitteluohjeen.
- Aiempi vuoden 1997 ohje korosti viihtyisyyttä, maisemaa ja yleisiä periaatteita ajoneuvokaluston ollessa pienempää. Mitoitusohjeet rajoittuivat alueen sisällä olevien pysäköintiruutujen ryhmittelyyn ja mitoitukseen.
- Suunnittelun toimintaympäristö on muuttunut. Ajoneuvojen mitat kasvaneet (mm. HCT-ajoneuvot), eikä esimerkiksi raskaan ajoneuvoliikenteen tauko- ja valvontapaikkatarpeita käsitelty aiemmassa ohjeessa.

Väylävirasto
Trafikledsverket

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä

- LjMTL 5 §:
 - Pysäköintipaikka ja –alue sekä levähdysalue kuuluvat maantiehen
- Maantiehen kuuluvat palvelualueet LjMTL 8 §:
 - Pysäköintialueelle saadaan sijoittaa laitteita, rakennelmia ja rakennuksia kioskimyymälää varten
 - Levähdysalueille saadaan sijoittaa laitteita, rakennelmia ja rakennuksia myös kahvilaa, ravintolaa, polttoaineenjakehua, moottoriajoneuvojen huoltoa ja muuta tienkäyttäjien palvelua varten.
 - Sen lisäksi, mitä rakentamislaisissa (751/2023) säädetään, laitteiden, rakennelmien ja rakennusten sijoittamiseen vaaditaan Elinvoimakeskuksen suostumus.
- Maantielain tullessa voimaan 1.1.2006 termi pysäköimisalue muuttui termiksi pysäköintialue.
- Turvallisten ja valvottujen pysäköintialueiden kehittämisen suuntaviivoista on säädetty mm. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1679 sekä komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2022/1012.

Ohjeen sisältö

1. Johdanto maanteiden palvelualueiden suunnitteluun
2. Maanteiden palvelualueiden luokittelu
(pysäköintialueet, levähdysalueet, hyötyajoneuvojen turvalliset ja valvotut pysäköintialueet)
3. Pysäköinti- ja levähdysalueiden suunnittelun lähtökohdat
(nykyinen pysäköinti- ja levähdysalueverkosto, tarvekartoitus, linkittyminen väylähankkeiden suunnitteluprosessiin)
4. Pysäköinti- ja levähdysalueiden suunnittelu
(sijoittaminen, liittymäjärjestelyt, mitoitusperiaatteet, liikenteenohjaus, valaistus, kuivatus ja hulevesien käsittely, tieympäristö ja liikenneviheralueet, varustelu ja palvelut, nykyisten alueiden parantaminen)

Väylävirasto
Trafikledsverket

Mitä ohje ei sisällä?

- Ohje oli lausuntokierroksella keväällä 2025
- Lausunnossa nostettiin esiin useita asioita, jotka kuuluvat toimintalinjoihin kuten
 - tulisi määrittää pysäköinti- ja levähdysalueiden valtakunnallinen tavoitetilä
 - tulisi määritellä pysäköintialueen minimipaikkamäärät
 - opastuspisteiden sopimukset
 - valtion rooli palvelutason tuottajana
 - kaupallisten toimijoiden kanssa käytettävät sopimuspohjat.
- Ohjeessa ei ole käsitelty yksityiskohtaisesti alueiden verkostollista tarvetta tai tarvittavia pysäköintipaikkamääriä
- Edellä mainitut asiat tulee käsitellä toimintalinjoissa tai selvittää erillisselvityksissä

Pysäköinti- ja levähdysalueiden suunnittelun lähtökohdat

- Pysäköinti- ja levähdysalueiden tarvekartoitusta on huomattavasti tarkennettu aiempaan ohjeeseen nähden.
- Toimii hyvänä muistilistana pysäköinti- ja levähdysalueiden tarpeen arvioinnissa.
 - Nostetaan kattavasti esiin liikenteellisiä, verkollisia ja käyttäjäryhmien tarpeisiin liittyviä tekijöitä, joita tulisi huomioida pysäköinti- tai levähdysalueen tarvetta arvioitaessa.
- Ohjeessa käsitellään pysäköinti- ja levähdysalueen tarvetta tietyn tarkastelualueen tai –jakson näkökulmasta, mutta ei valtakunnallisesta tai verkollisesta näkökulmasta.
- Lisäksi on tarkennettu pysäköinti- ja levähdysalueiden suunnittelun kytkeytymistä väylien suunnitteluprosessiin, sekä pysäköinti- ja levähdysalueiden käsittelyä suunnitteluperusteissa.
 - Ohjeistetaan, mitä asioita on huomioitava ja esitettävä eri suunnitelmavaiheissa.
 - Erityisesti laajat raskaan ajoneuvoliikenteen pysäköinti- ja levähdysalueet edellyttävät huomiointia jo varhaisessa suunnitelmavaiheessa.

Pysäköinti- ja levähdysalueiden suunnittelu

Suunnitteluohje

Oleellisimmat muutokset

- Ohjeen rakenne on uudistettu ja sisältöä on merkittävästi täydennetty.
 - Ohje on toteutettu rakenteisessa muodossa.
- Ohje on selvästi aiempaa laajempi. Merkittävänä päivityksinä ja uusina asioina mm.
 - Tienkäyttäjien tarpeet muuttuneet, raskas ajoneuvoliikenne keskiössä
 - Tasoliittymäjärjestelyt päivitetty, uudet ja tarkemmat liittymämitoitukset
 - Pysäköintimitoitus päivitetty, uutena mm. HCT-pysäköintimitoitus
 - Yksityiskohtaisempi liikenteenohjauksen ohjeistus
 - Raskaan ajoneuvoliikenteen valvontatoimet huomioitu
 - Kuivatuksen ja hulevesien käsittelyn ohjeistus
 - Nykyisten pysäköinti- ja levähdysalueiden parantaminen
- Olemassa olevien alueiden tarkastelu uutena painopisteenä. Ohjeessa on pyritty huomioimaan resurssiviisaus pysäköinti- ja levähdysalueiden toteutuksessa ja parantamisessa.
- Käsitelty myös Euroopan laajuisesta liikenneverkosta (TEN-T) ja vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurista (AFIR) annettuja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksia periaatteellisella tasolla.

Pysäköinti- ja levähdysalueiden sijoittaminen 1/2

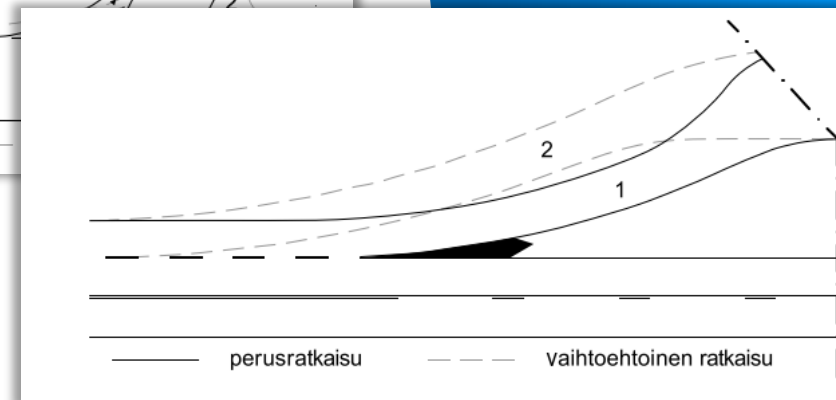
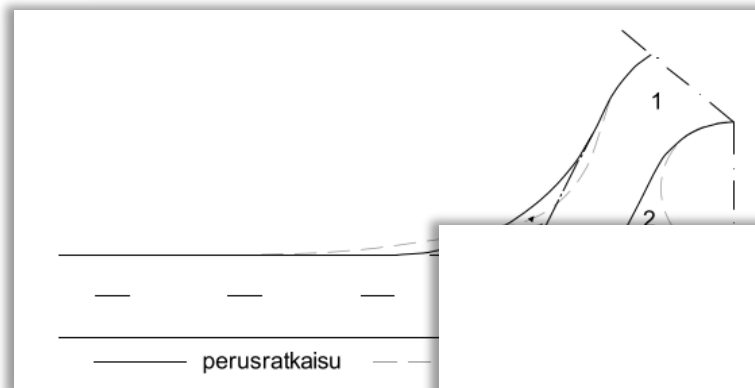
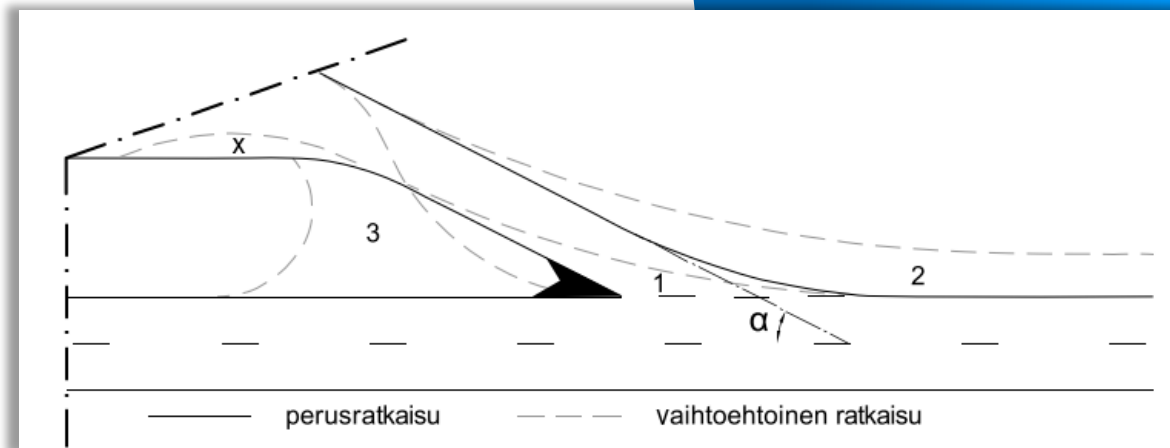
- Arvioidaan toteutuksen kannattavuutta ja edellytyksiä:
 - Muut lähellä sijaitsevat pysäköinti- tai levähdysalueet
 - Tekniset verkostot ja niiden saavutettavuus (sähkö, vesi, viemäri)
 - Maaperä ja pohjavesialueet
 - Pinnanmuodot.
- Liikenneturvallisuuden varmistaminen
 - Turvalliset liittymäpaikat, liittymien havaitseminen ajoissa ja näkemien varmistaminen
 - Vältetään sijoittamista vaarakohtien, kuten vesistöjen, penkereiden, kallioleikkausten tai vaarallisten esteiden välittömään läheisyyteen
 - Pysäköinti- ja levähdysalueen sijoittaminen kaiteelliselle kohdalle on ongelmallista
 - Valvontapaikkatarve.

Pysäköinti- ja levähdysalueiden sijoittaminen 2/2

- Maankäytön ja aluesuunnittelun huomioon ottaminen
 - Raskasta ajoneuvoliikennettä synnyttävien kohteiden sijainti
 - Vältetään asutuksen tai taajaman läheisyyttä
 - Alueen kaavatilanne ja maanomistukset.
- Ympäristönäkökulmien huomioon ottaminen
 - Tarkasteltavan tiejakson ympäristöarvot
 - Mahdolliset vaikutukset ympäristöön
 - Aiemman ohjeen maisemallisesti hyvä paikka ei välttämättä ole nykyään suositeltava sijainti.
- Tiegeometrian huomioon ottaminen
 - Pitkälti liittymien sijoittelun periaatteisiin liittyvää tarkastelua
 - Vaatimukset tasaukseen liittyen
 - Alueen viettokaltevuus vaihteluvälillä 2...3,2 %.

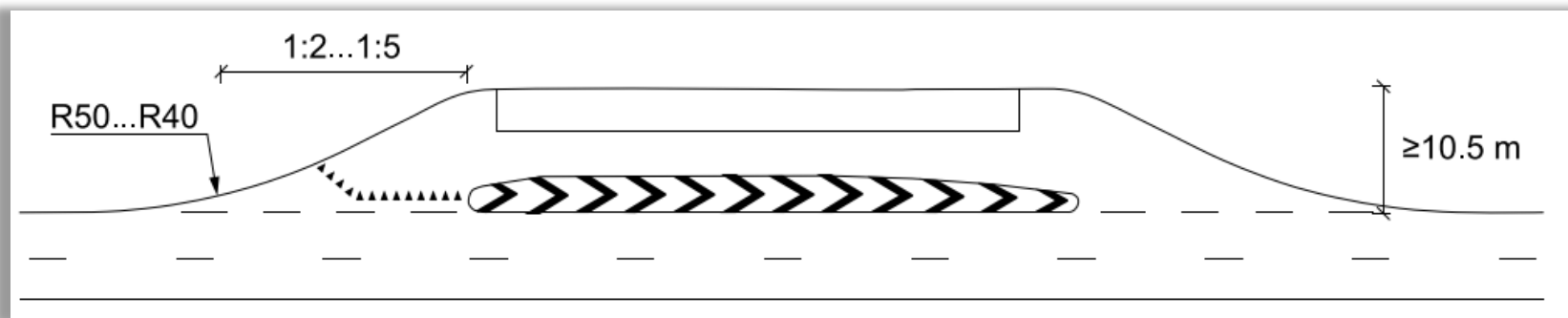
Pysäköinti- ja levähdysalueiden liittymäjärjestelyt

- Tulo- ja poistumisliittymien mitoittamiseen uudet mitoitusmallit: perusratkaisut ja vaihtoehtoiset ratkaisut, mm. tulosuunnan oikealle kääntymiskaista.
- Liikennesaarekkeelliset pysäköinti- ja levähdysalueet tulee lähtökohtaisesti suunnitella aina yksisuuntaisiksi.
- Uudet pysäköinti- ja levähdysalueet tulee suunnitella niin, että vasemmalle kääntymisiä ei sallita lainkaan tien liikennemäärän (KVL) ollessa yli 3 000 ajon./vrk.
 - pl. yhdellä tasoliittymällä toteutetut pysäköinti- ja levähdysalueet.
- Lisäksi ratkaisuna on mukana myös pysäköinti- tai levähdysalue yhdellä tasoliittymällä. Yhden tasoliittymän kautta voidaan järjestää kulku laajoillekin pysäköinti- tai levähdysalueille etenkin, jos alue sijaitsee ulompana pääsuunnasta.

Leviketyyppiset pysäköintialueet

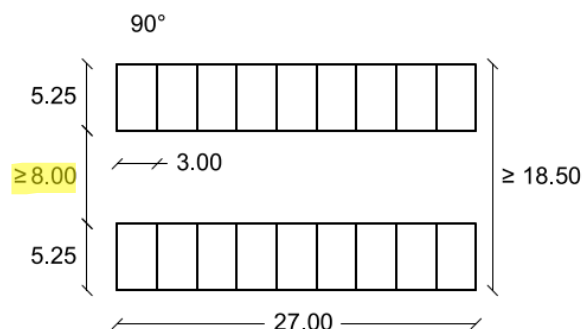
- Leviketyyppisiä pysäköintialueita voidaan käyttää lähinnä alemmalla tieverkolla tai vähäliikenteisemmillä tieosilla.
- Pääväylillä leviketyyppisiä pysäköintialueita ei yleensä käytetä, mutta ne voivat tulla kyseeseen esimerkiksi valvontakäytössä hyödynnettävinä alueina sekä levähdysalueiden välisellä tieosuudella liikenneturvallisuutta tukevinä alueina.
- Tien liikennemäärän (KVL) ollessa yli 3 000 ajon./vrk, leviketyyppiset pysäköintialueet toteutetaan aina yksisuuntaisina.

Kuva: Yksisuuntainen leviketyyppinen pysäköintialue

Pysäköintipaikkojen mitoitus

- Pysäköintipaikkojen mitoitusperiaatteita päivitetty, mm.:
 - Henkilöautojen ja pienten pakettiautojen pysäköintimitoitusta väljennetty
 - Huom! Liityntäpysäköinnissä sallitaan tiukempi mitoitus
 - Uutena mitoitusmallit HCT-ajoneuvoyhdistelmien pysäköintipaikkojen mitoitukselle
 - Raskaiden ajoneuvoyhdistelmien pysäköintipaikat osastoidaan saarekkeilla 4–9 pysäköintipaikan välein.
- Muiden kuin henkilöautojen sekä polku- ja moottoripyörien pysäköintipaikkoihin tulee voida ajaa ja poistua niistä peruuttamatta.

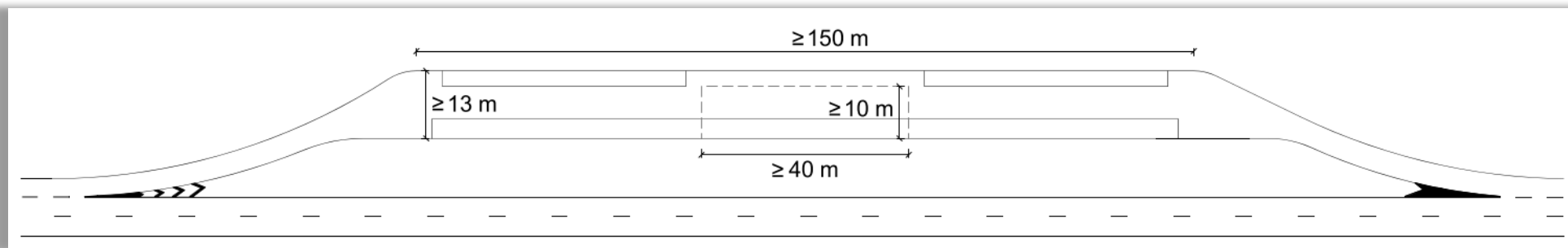
Kuva: Esimerkki henkilöautojen pysäköintimitoituksesta.

Taulukko 1. Pysäköintipaikkojen mitoitus

Mitoitusperuste	Paikan pituus (m)	Paikan leveys (m)
Henkilöautot ja pienet pakettiautot	5,25	3,0
Liikkumisesteisten pysäköintipaikka	≥5,25	≥3,6
Moottoripyörät	3,0	1,5
Matkailuautot, suuret pakettiautot sekä osa henkilö- tai pakettiauto ja perävaunu -yhdistelmistä	10,0	4,0
Linja-auto ajoväylän suuntaisena	16,0	3,5
Muut pitkät ajoneuvot tai ajoneuvoyhdistelmät ajoväylän suuntaisina		≥3,5
Kuorma-autot (Ka), henkilö- , paketti- tai N2-luokan kuorma-auton ja puoliperävaunun yhdistelmä	17,5	4,0
Moduuliyhdistelmät (Kam)	26,5	4,0
HCT-ajoneuvoyhdistelmät	35,0	4,0

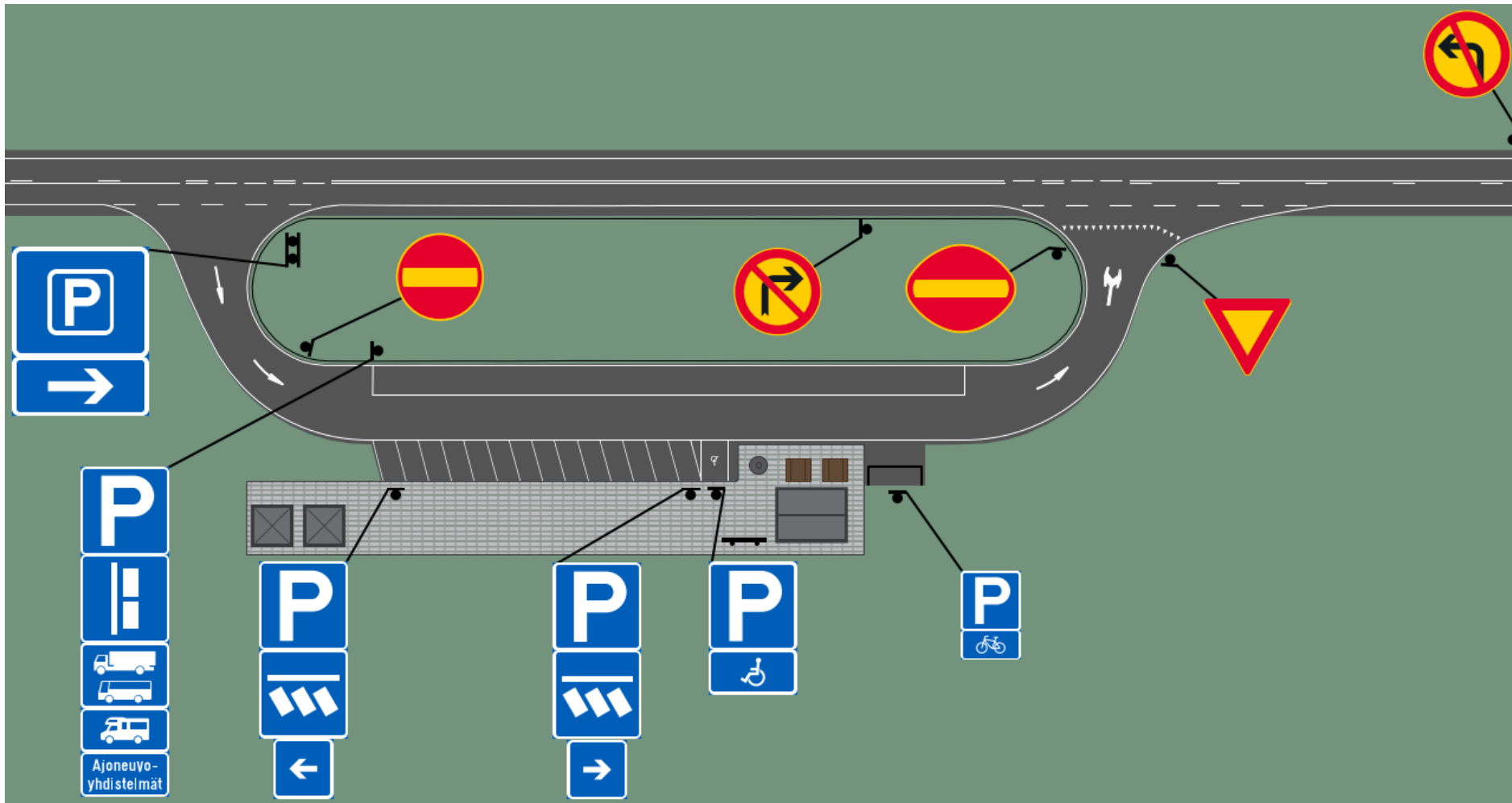
Valvontapaikkojen huomiointi pysäköinti- ja levähdysalueiden mitoituksessa

- Poliisin, Tullin tai Rajavartiolaitoksen suorittamia liikenteen valvontatoimia varten on pysäköinti- ja levähdysalueille pyrittävä yhteistyössä valvontaviranomaisten kanssa varaamaan tilaa riittävän kattavasti eri alueilla sekä tehokkaiden että liikenne- ja työturvallisten valvontatoimien suorittamiseen.
- Raskaan ajoneuvoliikenteen valvontapaikkojen mitoitusperusteet on jaettu kahteen laatuluokkaan: tavoitetaso ja minimimitoitus.
 - Uusien valvontapaikkojen toteuttamisessa tulisi pyrkiä tavoitetason mukaiseen mitoitukseen.
 - Minimimitoituksessa pysäköintitilan pituus vähintään 50 m ja leveys vähintään 10 m.

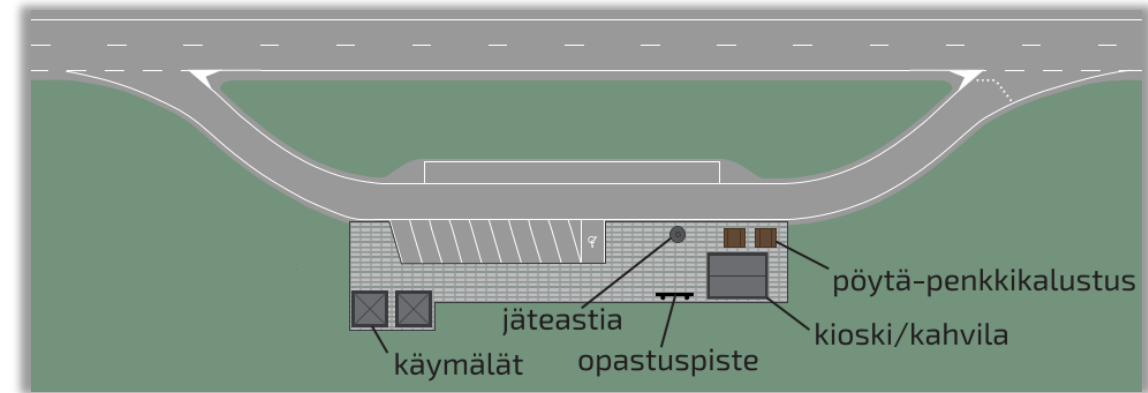
Kuva: Tavoitetasoisen valvontapaikan mitoitus.

Liikenteenohjaus

Pysäköinti- ja levähdysalueiden varustelu ja palvelut

- Pysäköinti- ja levähdysalueet jaetaan varustelun osalta eri luokkiin:
 - **L1** – korkean palvelun levähdysalue
 - **L2** – perusvarusteltu levähdysalue
 - **P1** – varusteltu pysäköintialue
 - **P2** – ei varusteltu pysäköintialue
- Levähdysalueella aina vähintään käymälä ja valaistus.
- Pysäköintialueella ei minimitasolla ole pakollisia varusteita.
- Polttoaineen jakelua voidaan järjestää vain levähdysalueilla.
- Hyötyajoneuvoille tarkoitettujen turvallisten ja valvottujen pysäköintialueiden palvelu- ja turvatasosta on säädetty komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2022/1012.

Kuva: Esimerkki varusteista ja palveluista pysäköinti- tai levähdysalueella.

Nykyisten pysäköinti- ja levähdysalueiden parantaminen

- Usein ongelmana nykyisillä pysäköinti- ja levähdysalueilla on riittämätön liittymä- ja pituusmitoitus suurimmille ajoneuvoyhdistelmille (HCT ja ERIKU) sekä vaatimaton ja huonokuntoinen varustelu.
- Pysäköinti- ja levähdysalueiden parantamistoimenpiteet kannattaa perustaa alueiden sekä niiden varusteiden ja liikenteenohjausratkaisujen inventointiin. Inventoinnin pohjalta vähintään virheellisesti levähdysalueena opastettujen alueiden liikenteenohjaus tulee korjata. Mahdollisia ensivaiheen parantamistoimenpiteitä ovat mm.
 - Luokituksen päivitys
 - Liikenteenohjauksen päivitys vähintään väistämisvelvollisuuden osoittamisen osalta
 - Pysäköintipaikkojen merkitseminen
 - Kaiteiden puutteiden korjaus
 - Liittymien parantaminen.
- HCT-ajoneuvoyhdistelmien pysäköintimahdollisuuksia voidaan erityisistä syistä nykyisillä vihersaarekkeellisilla alueilla parantaa kunnostamalla vihersaareke osaksi päällystettyä pysäköintitilaa ja toteuttamalla siihen tiemerkitäsaareke.
- Parantamistoimenpiteiden tai ennalleen jättämisen vaihtoehtona voi olla alueen poisto kokonaan tai lakkauttaminen.

Väylävirasto
Trafikledsverket